

Bir Dehanın İzleri

ABDÜL HAMİD HAN

TALHA UĞURLUEL

BİR DEHANIN İZLERİ
II. ABDÜLHAMİD HAN

Talha Uğurluel

İÇİNDEKİLER

Önsöz.....	7
Kronoloji.....	10
Yavuz Selim'e Komşu Olmak.....	17
Sarayın Son Validesi	27
Kardeşlerini Çocuklarında Yaşatan Hünkâr	39
Veliâht.....	45
Maslak Kasrı.....	49
Bu Gencin Adını Kaydedin!	61
Küçük Ulviye'nin Vefatı	75
Şakası Olmayan Sultan	87
Fatih'in Kriptalı Kabri	93
Hamidî Fes.....	103
Wilhelm'in Ortadoğu Seyahati	111
Alman Kralı'nı Dedesine Götürdü.....	125
İttihatçılar, Âkif ve Sultan Hamid.....	133
Marangoz Padişah	145
II. Abdülhamid Han'ın İngiliz Siyaseti.....	159
Sohum Kale Kitabesi'nin Anlattığı	171
Yıldız Sarayı'nın Kuşları	189
Yıldız Suikastı.....	207
Sürgündeki Sultanlar	241
Kaynakça.....	250

II. Abdülhamid Han (1842-1918) Kronoloji

- 1842:** Doğumu. Babası Sultan Abdülmecid 19, ağabeyi Murad 2 yaşında.
- 1844:** Kardeşi Mehmed Reşad'ın doğumu.
- 1847:** Ağabeyi Murad ile beraber sünnet oldu, Haydarpaşa'da törenle Kur'an'la başladı.
- 1853-56:** Kırım Harbi
- 1856:** Islahat Fermanı
- 1861:** Babası Sultan Abdülmecid'in vefatı.
- 1863:** Amcası Sultan Abdülaziz ile İzmir üzerinden Mısır seyahati.
- 1867:** Amcası Sultan Abdülaziz ile Avrupa seyahati.
- 1868:** İlk kızı Ulviye Sultan doğdu.
- 1870:** İlk oğlu Mehmed Selim Efendi doğdu.
- 1872:** Kızı Zekiye Sultan doğdu.
- 1875:** İlk kızı Ulviye Sultan vefat etti. Bosna-Hersek isyanı.
- 1876:** Kızı Naime Sultan doğdu. Amcası Abdülaziz tahttan indirildi. Ağabeyi V. Murad'ın cülüsü. Yunanistan ve Karadağ'la savaş. V. Murad'ın hal'i, kendisinin tahta çıkması, Kanun-ı Esasî'nin ilanı.

- 1877:** Osmanlı-Rus Harbi. Hilal-i Ahmer (Kızılay) Cemiyeti kuruldu. Sultan Yıldız Sarayı'na taşındı.
- 1878:** Oğulları Abdülkadir ve Ahmed Nuri Efendiler doğdu. Edirne ateşkesi, Meclis-i Mebusan'ın dağıtılması, Ayastefanos Antlaşması. Ali Suavi'nin darbe teşebbüsü. Kıbrıs'ın İngiltere'ye bırakılması. Berlin Kongresi.
- 1879:** Adli islahatlar. Şeyh Ubeydullah isyanı.
- 1880:** Kendinden yedi ay büyük ablası Refia Sultan'ın vefatı. Mekteb-i Hukuk açıldı.
- 1881:** Fransa'nın Tunus'u işgali. Muharrem Kararnamesi. Düyûn-ı Umumiye'nin kurulması.
- 1882:** İngiltere'nin Mısır'ı işgali. Bayezid Kütüphanesi kuruldu.
- 1883:** Sanayi-i Nefise (Güzel Sanatlar) Mektebi ve Beyoğlu Nisâ (Emraz-ı Zühreviye) Hastanesi açıldı.
- 1884:** Kızı Naile Sultan doğdu. Midhat Paşa Taif'te öldürüldü.
- 1885:** Kızı Seniha Sultan doğumda öldü. Oğlu Burhaneddin Efendi doğdu. Doğu Rumeli Eyaleti'nin Bulgar Prensligi'ne iltihakı. Yıldız Camii inşaatı.

- 1886:** Kızı Şadiye Sultan doğdu. Kuduz aşısını bulan Pasteur'e nişan, Pasteur Enstitüsü'ne bağış gönderdi. Yıldız Askerî Hastanesi kuruldu. Hınçak Cemiyeti Cenova'da kuruldu.
- 1887:** Kızı Ayşe Sultan doğdu. İlk torunu Mehmed Efendi doğdu. Dünyanın üçüncü kuduz enstitüsü olan Dâülkelp Ameliyathanesi kuruldu. Paris-İstanbul demiryolu hattı açıldı. Namık Kemal öldü.
- 1889:** Alman İmparatoru'nun ilk ziyareti. Dilsiz Mektebi açıldı. Askerî Tıbbiye'de İttihad-ı Osmanî Cemiyeti kuruldu. Ahmed Rıza Paris'e kaçtı.
- 1890:** Lalası ve Mabeyncisi (semte adını veren) Osman Bey ve ilk torunu Mehmed Efendi öldü. Taşnak Cemiyeti kuruldu.
- 1891:** kızı Refia Sultan doğdu. Hamidiye Alayları kuruldu. Sûr-ı Hitân-ı Hümayûn (9656 çocuğun sünnet edildiği büyük şölen) Ââmâlar Mektebi açıldı. Ahmed Vefik Paşa öldü.
- 1892:** Dadısı Nergis-Misal öldü. Aşiret Mektebi ve çiçek aşısı üreten ilk Telkikhane kuruldu.
- 1893:** Peyveste Hanımefendi ile evlendi. İstanbul'a kolera salgını. Hıfzıssıhha Komisyonu kuruldu. İç Makedonya Devrimci Örgütü kuruldu.

- 1894:** Oğlu Abdürrahim Efendi doğdu. İstanbul depremi. Sason ayaklanması. Bakteriyolojihane kuruldu.
- 1895:** Ahmed Cevdet Paşa, Mabeyn Başkatibi Süreyya Paşa ve Nâzikedâ Başkadınefendi öldü. Galata Rıhtımı açıldı. Hınçakların Babiâli önünde gösterisi. Jön Türklerin ilk büyük eylemleri.
- 1896:** Fatma Pesend Hanım ile evlendi. Girit'te Rum isyanı. Taşnakların Osmanlı Bankası Baskını. Servet-i Fünûn kuruldu. Darülaceza açıldı.
- 1897:** Kızı Hatice Sultan doğdu. Yunanlılara karşı askerî zafer. Girit'e özerklik.
- 1898:** Kızı Hatice Sultan altı aylıkken vefat etti. Alman İmparatoru'nun ikinci ziyareti. Gülhane Tababet-i Askeriye Tatbikat Mektebi (bugünkü GATA) ve aşıcı yetiştirmek üzere Aşı Dersanesi açıldı.
- 1899:** Kızı Hatice Sultan'a ithafen Hamidiye (Şişli) Etfal Hastanesi açıldı. Bağdat Demiryolu imtiyazı Almanlara verildi. Haydarpaşa Limanı inşaatı başladı.
- 1900:** Cülûsun 25. yılı kutlamaları; Hicaz Demiryolu inşaatı başladı. Darülfünun açıldı. Fransızların Midilli'yi işgali. Gazi Osman

Paşa öldü. Padişah kızları Aliye ve Cemile sultanlar birkaç günlükken vefat etti.

- 1901:** İkiz oğulları Nureddin ve Bedreddin Efendiler doğdu. Dilpesend 3. Kadınefendi öldü. Theodor Herzl'in Filistin için görüşmesi.
- 1902:** Paris'te Jön Türk Kongresi. Hüseyin Hilmi Paşa, Makedonya'ya Umumi Müfettiş oldu.
- 1903:** Şazeli Şeyh Zâfir'in vefatı. Makedonya'da Bulgar Ayaklanması. Mürzteg Reform Programı.
- 1904:** Şemseddin Sami ve V. Murad Han'ın vefatı. Yemen isyanı.
- 1905:** En küçük oğlu Mehmed Âbid Efendi doğdu. Yemen'de asilerin San'a'yı ele geçirmesi. Cuma selamlığında suikast teşebbüsü.
- 1906:** Süt kardeşi ve Esvapçıbaşı İsmet Bey öldü. Akabe-Taba krizi.
- 1907:** Paris'te ikinci Jön Türk Kongresi, İttihat ve Terakki Cemiyeti'nin büyümesi.
- 1908:** Son kızı Samiye Sultan doğdu. Reval buluşması, Jön Türk İhtilali, Kanun-ı Esasî'nin tekrar ilanı. Hicaz Demiryolu bitti. Bulgaristan'ın bağımsızlığı, Bosna-Hersek'in Avusturya-Macaristanca ilhakı, Girit'in Yunanistan'a iltilhakı.

- 1909:** Son kızı Samiye Sultan (1 yaş) ve Mezide Mestân 3. Kadınefendi öldü. Rıfai Şeyhi Ebü'l-Hüda'nın vefatı. 31 Mart Vakası, Adana Vakası, Abdülhamid'in hal'i ve Selanik'e sürgünü, V. Mehmed Reşad'ın cülüsü.
- 1910:** Arnavutluk ve Yemen'de isyanı.
- 1911:** Babiâli Yangını. Trablusgarb'ın İtalyanlarca işgali.
- 1912:** İtalyanların adaları işgali, Balkan Harbi, Abdülhamid'in Beylerbeyi'ne nakli. Arnavutluk'un istiklali. Ahmed Mithat Efendi'nin vefatı.
- 1913:** Oğlu Mehmed Bedreddin Efendi, (2 yaş) öldü. Babiâli Baskını, Mahmud Şevket Paşa suikastı. II. Balkan Harbi, Edirne'nin geri alınması. Kamil Paşa'nın vefatı.
- 1914:** Cihan Harbi başladı. Said Paşa'nın vefatı.
- 1915:** Sarıkamış, Çanakkale, Ermeni tehciri.
- 1916:** Arap isyanı başladı. Şeyhülislam kabineden çıkarıldı.
- 1917:** Arap toprakları düştü.
- 1918:** Abdülhamid'in vefatı, V. Mehmed Reşad'ın vefatı, VI. Mehmed Vahdeddin'in cülüsü.

عبدالله الثاني

YAVUZ SELİM'E KOMŞU OLMAK

Sen Şimdi
Ayaklarını
Bana Doğru mu
Uzatacaksın?

Birçok Osmanlı padişahı gibi Sultan Abdülmecid Han da cecdi Yavuz Sultan Selim'i çok seviyor, ona olan hayranlığını sohbet ortamlarında dile getiriyordu. Zaman zaman, İstanbul'un altıncı tepesi Çarşamba sırtlarına uğruyor, dedesi Selim Han ve eşi Hafsa Sultan'ın kabirlerini ziyaret ediyordu. Burası, onun için bir yalnızlık köşesi, uhrevî bir kapıydı.

Bu ihtişamlı tepenin hemen önünde muazzam bir Haliç manzarası, sağ tarafta, üzerinde Topkapı Sarayı'nın da bulunduğu Sarayburnu'ndan itibaren birinci dizisi gibi İstanbul'un ilk beş tepesi uzanır. Tabii bu tepelerin üzerinde, Osmanlı'nın en nadide camileri ve onları etrafını çevrelemiş külliye binaları şehrin asıl kimliğine işaret eder. İlk tepede; Ayasofya ve Sultanahmet camileri, ikinci tepede Nur-ı Osmaniye Camii, üçüncü tepede Bayezid, dördüncü ve en yüksek tepede, tüm ihtişamıyla Süleymaniye yer alır. Kabirlerin bulunduğu tepenin hemen yanındaki beşinci tepede ise "İstanbul Fatih'i" Sultan

◀ Sultan Abdülmecid Han

Pierre Loti Tepesi'nden Haliç

II. Mehmed Han'ın Fatih Camii görünür. Sola doğru bakıldığında şehrın kadım surlarıyla Kanunî'nin kızı Mihrimah Sultan'ın Edirnekapı Külliyesi göz kırpar bu manzarayı temaşa edenlere.

Yavuz Sultan Selim, şehzadeyken bile yerinde duramamış, devletin bekâsı adına çok sevdiği babasına bile karşı çıkmış, sekiz yıl gibi kısacık bir saltanat devrinde topraklarını üç kat büyümüş, Osmanlı'yı gerçekten yıkıma götürebilecek Şii-Safevi fitnesinin önünü kesebilmiş, devleti uğraştıran ve güç kaybına sebep olan Memlûk problemini en kestirmeden çözmüş bir padişahdır. Öte taraftan Portekizlilerin eline düşmesi an meselesi olan Mekke ve Medine'yi koruma altına almış, Babü'l-Mendeb'e

Topkapı Sarayı

